

Доцільність і можливість координації дій українських націоналістичних суспільно-громадських формacій поза межами України

Українська Національна Єдність у Франції мала змогу, завдяки вирозумінню деяких своїх Клітін, вислати свого делегата, інж. Аркадія Жуковського, на Конференцію Ідеологічно Споріднених Націоналісти-

чних Організацій, яка відбулася у Вашингтоні при кінці червня ц. р.

З ряду доповідей, які були виголошенні на Конференції ІСНО, передрукованому з «Українського Слова» доповідь п. М. Плавюка з Канади,

яка заслуговує на докладне ознайомлення нашого членства і обговорення.

Г. У. Української Національної Єдності у Франції

У висліді розвитку життя нашої спільноти поза межами України розвинулись в останніх десятиліттях численні суспільно-громадські формациї, які прийняли ідеологію українського націоналізму в основі своєї дії та взгоді з нею розвинули програму і систему граці, примісну до обставин і потреб поодиноких країн.

Більшість тих організацій розглядала свою діяльність, як перехідний етап, зумовлений хвилем побутом поза межами України. Більшість з них постала з наміром допомогти в першу чергу визвольним змаганням в Україні. Тому не диво, що їхній членський масив був гордий на виявлені українського націоналістичного піднімання, чи то в формі УВО, чи ОУН, чи, врешті, усталеної спонеї будови Карпатської України, були кульмінаційними точками росту і вияву тих організацій. Якщо на цьому місці не вичисляю світлих освітів тих організацій з тієї доби, то тільки з огляду на брак часу. Відзначаю одне, що ті етапи належать до найвітліших і найбільш емоційних у житті не лише нас, українських націоналістів поза Україною, але і цілої нашої спільноти.

Друга світова війна, покри всі інші зміни, довела до того, що настала епоха тих організацій мусіло змінитися. Не змінились воїни, які ходять про віру в українську справу, чи її визвольну боротьбу. Ті організації відчухли, що воїни не є перехідним етапом, не є короткотривалим етапом, але що воїни мусять розчиистити своє організаційне буття на довгі десятки літ.

І ми саме пережили етап усвідомлення тієї істини і стоямо перед рядом справ, які з того усвідомлення випливають. Перша з

тих — це питання, як нам бути. Чи ми встоїмося у чужому морю, чи ми встоїмося в іншому. Чи ми збережемо свої головні завдання, чи зазімимо їх якимиś іншими. А якщо ми навіть збережемо ті основні завдання такими, як які були, то які шляхи їх реалізації, які методи збереження нашого членства в атмосфері творчого активізму, ідейності, жертвеності та готовності служити ідеї визволення українського народу.

І в шуканиї за відповідю на те кардинальне питання, як нам бути, зарисувалися такі елементи, що творитимуть нашу відповідь:

1. Українська спільнота поза межами України, яка оселилась на різних континентах та в різних країнах, мимо всіх різниць у способі свого організаційного життя, відчуває потребу спілкування між собою. Ця потреба проявляється здебільша спонтанно, але вона є. У її висліді зродилось усвідомлене переконання про її потребу. Ми бачимо прямування наших Церков до затісненням зв'язків між собою. Також зредилась акція за скликання Світового Конгресу Вільних Українців.

2. Такі тенденції треба підтримати, бо зміцнення української спільноти поза Україною скрізь не лише її відновленість проти депаціоналізаційних тенденцій поодиноких теренів, але й скрізь силу, на які може числити наш народ в боротьбі за своє визволення.

3. Тільки спільнота дія може скріпити силу виявів української спільноти, яка так потрібна, щоб забезпечити тягливість праці грядучих поколінь. Молодь не піде слідами слаонів, чи нєвдачників. Вона буде

глядіти за успіхами і світлими досягненнями.

4. У тому процесі окрема роль принадає для нас, українських націоналістів. Ми повинні бути якісними ідеї новоцілого і всестороннього процесу координації наших сил і скорішою — вилівати на загальний наші спільноти.

Я міг би додатково подати листу моментів доцільності такої дії, як з позиції інтересу нашого народу на Батьківщині, так з позиції української політичної еміграції. Свідомо не роблю цього, бо це в предметі інших доповідей. Знаємо також що якраз таке становище до осінніх спільнот заняла наша політична еміграція.

Подаю це тому, щоб ствердити, що ідея Координації ідеологічно споріднених націоналістичних організацій не є явищем відірванням, вона відзеркалює загальну тенденцію нашого життя у сучасному етапі. І хто скоріше і новіше зорієнтується у тих розвиткових тенденціях, той буде мати кращі можливості вести і упакримлювати той процес, а не бути позаду і не волікатися у хвості кодій!

В додатку до тих загально-українських основ для того роду тенденцій існують ще наші внутрішні відносини. Між ними такі вибиваються на перші місця:

1. Координаційність нашої дії допоможе нам використати дуже сильно розгораші в різних країнах людські сили, які не все і не завжди мають змогу виявити в іншуючих обставинах.

2. Координаційність нашої дії може локалізувати, або зовсім усунути відосередні тенденції територіяльних патріотиз-

чів, які маркуються і які можуть мати дуже від'ємний вплив на наше життя.

3. Та тенденція допоможе нам включити в процес тої праці на兹ріюче покоління молодих працівників нашого організованого життя, які мусить підкріплюватися думати категоріями цілості нашої спільноти, без огляду на географічну розпорашеність.

Думаю, що тих моментів вистачає, щоб позитивно відповісти на питання доцільності. Розгляньмо тепер другу сторінку медалі, а саме: можливість такої координації.

Існо, що в цьому відношенні ми натрапимо на багато дійсних, чи, може, уявних персон, але це прямо для того, що ця справа нова і не маємо в тій ділянці по-трійного досвіду.

Інерше, нам треба ствердити, що, у нашому випадку, ми повинні собі усвідомити, що ми не творимо нової організації, чи суперорганізації, бо такого впливу наше життя не потребує. Ми хочемо створити атмосферу, форум та стимулюючий осередок провідного активу, який має би стояти на сторожі того, щоб процес координації і праці ІСНО проходив природними шляхами.

Атмосфера координації нашої праці є найбільш необхідною. Ми всі мусимо відчути її: потребу та витривалість серед нас по-чуття співвідповідальності за неї. Іншими словами, мусимо усвідомити собі, що гро нас і за нас ніхто не може і не буде думати над тим, як ми можемо найкраще працювати в наших організаціях, але при тому є і до неївної міри залежна від впливів подібних організацій на інших теренах. Ось інш. постає однієї нашої організації, у випадку трансверсальних съяткувань, не може бути відокремленім явищем без впливу на інші. Правда, ми признаємо, що всі наші організації мають право вирішити справу свого відношення до тої справи. Але їхнє рішення не буде їх тішити, якщо воно побачить, що вони одинокі, відокремлені від постави інших. І навіки!

Подібна проблема є з форумом. Ми мусимо відчути, що ми становимо одну велику родину, поєднану одною ідеологією, з якої єдинна спілкувати наша готовість спільно розв'язувати спільні нам проблеми. Підкреслюю тут приклад родини, в якій, як відомо, тільки супроти дітей родичі мають формальну права, виникаючі з обов'язуючих законів. Коли діти виросять і до-зріли, у світлі закону вони є правосильні і тому родичі їм не відіграють тоді самої ролі, що за дитинства. Але все таки воно є родичами. І у відношенні до них, нас зобов'язують існі моральні закони. Вони такі сильні, що півіть після природної смерті родичів між дітьми тоді самої родини лішаються відносини, які їм пріщепили родичі і ті відносини часто передаються з роду в рід.

Якщо б приклад родини могла було передестити на наш форум, то всі наші організації (з виїмкою існовених) створені були завдяки далекозорості Провідника українських націоналістів кол. Євгена Коновалця. Він зумів пристежити такі здогорові основи нашим організаціям, що воно

лишились вірними, як це личить дітям, ПУН, навіть після трагічної смерті Вождя Основоположника. Цим воно здали свій іспит. Сьогодні перед нам стан, в якому ми зберігаємо між собою братерську любов і бачимо потребу зберігати ті відносини і серед на兹ріючого, чи грядучого покоління. Іншими словами, наш форум не є організаційно-формальний, а є випливом нашої ідеологічної спорідненості між собою.

Але знаємо, що дуже часто родинний сентимент блідіє, а братерське відношення підмінюються членівщиною формалістикою і ограничується до куртуазійних форм. Але не дай Господи трилогі, чи нещасти ссеред близьких — тоді знову відживає по-чуття прізв'язаності і часто солідарна постава всіх відтворює і скріплює родинні вузли.

Я відважуюся твердити, що наш форум Конференції ІСНО приходить якраз в етапі, коли в нас почала заводитися у відношенню між поодинокими організаціями та членівщівством форм, куртуазійності, але не відчуваємо між собою того ближчого братерства і дружби, яка нас, не на словах, але на ділах, має виявляти. І тому в обличчі трилогі, яку всі бачимо перед собою, ми рішаемся із крок координації своїх зусиль у формі Конференції ІСНО. Ця трилогі — це питання нашого молодшого покоління. в наших суспільно-громадських формаций, це питання інтенсивної потреби взаємної інформації, це питання протидії асиміляції, це питання спільноти постачання на всеукраїнському форумі Світового Конгресу, не оформлення нашого відношення до круга неукраїнців, яких прихильність петрібна для помочі нашему пародові в його боротьбі!

І ця трилогі не є уявою. Вона реальна і то не всіх країнах та на всіх континентах. І якщо так ми її всі відчуваємо, то ми повинні тому всі організовано протидіяти. На тому відтинку першій крок це усвідомлення потреби вилучення провідного гурта осіб, які, знаючи проблеми наших організацій, може устійнити ті практичні кроки, які мають довести до успішного координування нашої дії.

Без наміру обмежувати свободу дії того гурта, що буде вибраним нашою конференцією для реалізації деяких практичних справ, дозволю собі видвигнути декілька справ під розгляд Конференції, які вважають найпекучішими під сучасну кору і на які нам слід звернути увагу:

1. З огляду на те, що для всіх наших організацій бракує, або буде впередові зібра-кувати, іновіснені членських кадрів із молодшого покоління, всі ми повинні піддати основійній аналізі ту справу з метою розв'язки того питання. Ми мусимо зовсім в теоретичній площині відновити собі на питання, якою має бути наша молодь, а відповіши на те, передбачити, якими стануть наші організації, коли в них молодь прийде до кермі.

Цей момент підношу, бо, мимо великих зусиль, матеріальних затрат, величезного вкладу праці — ми на відтинку молоді є

даліше на бездоріжжі. Одні з нас очікують щоб та молодь йшла сліпо слідами батьків, інші готові піти в крайність протилежну і погодитися, що все мусить бути так як молодь того хоче. Дарма, що тепер ще півів сама молодь не зовсім усвідомлює собі, що вона хоче, а крім того, те, що вона захоче і осягне, відразу перестає бути для неї притягаючим: вона починає шукати за чимось іншим, через те все в нас повно змін, невпорядкованості, імпровізації, розгубленості.

Ряд заходів започатковано на тому відтинку по різних країнах з різними успіхами. Тому нам слід би вимінитися тим досвідом. А він дуже цікавий. Панприклад в ЗДА, завдяки граці Мирона Куронаса, програма занятія для молоді може найбільш сконфікована, упорядкована. А мимо того на тому терені МУН не розвивається так, як цього можна було очікувати. В нас, в Канаді, МУНО, хоч має кілька паддів, але в площині оформлення програми праці не має навіть таких осигів, як Мирон Куронаса. Збірники матеріалів КЕ УШО для Доросту щойно видані недавно і тому що бракує доказів на те з життєвої практики, чи воно виправдали себе, чи п. ОДВУ і БО вже декілька разів на оселі їм. Ольжича організують літні оселі, щось так подібно і в нас в Канаді. Але дотенер в нас не є оформлені програми праці тих осель, хіба що в уяві декількох одиць, які все і завжди приготовлюють їх в останні тижні, щоб рятувати ситуацію. Про терен Англії немає відомостей. Цікаво додати що ширше донідатися про досвід молодечої організації у Франції та в Аргентині.

Подібна справа на студентському відтинку. ОДВУ має Зарєю як БО, УНО Канади не має такої БО. Але і в одному і в другому випадку одні в гевне, що з рядів студентських донідів провідних сил, як в одному так і в другому випадку, дуже мінімальний. А тому це так.

У світлі того стану були різні рекомендації, які здебільшого зводились до того, що ми північчі на відтинку молоді випливали з того, що ми приступали політичність, а деятою же партійність, для північчя не готова того сприяяти. Якщо б це мало бути причиною, то СУМ і Пласт мусили б бути найслабішими організаціями, бо між їхнім членством політичність і партійність глибше закорінена чим де інде. А воно так не виглядає, щоб ті організації були найслабішими. Отже в чомусь іншому є причина. Не можна погодитися, що лік є в тому, щоб всіх післати в Пласт, бо по-перше Пласт всіх не прийме, а по-друге — спрямування нашої молоді в ряди пласти було б можливе лише тоді, коли в Пласт погодився на те, що є у всіх державних скаутових організаціях, а саме, щоб він був не самостійною громадською одиницею, але щоб він був самостійною виховною системою при різних і для різних суспільногромадських чи церковно-релігійних формах. Покищо такої постави Пласт не займає. А тому ми надальше мусимо шукати за розв'язкою питання моло-

ді і то на ділі, а не декларативно.

Коли я говорю про молодь, то маю на увазі весь комплекс сирав від дошкілля до студенства. І для тих сирав Конференція ІСНО повинна мати свій орган чи цілій апарат.

2. Питання інформаційної діяльності зводиться до двох площин: інформування самих себе та інформування інших про нас. Ми маємо численну пресу, яка повинна бути заставленою відповідістю. На жаль, доведеться ствердити, що ми є дуже слабо поінформовані про себе самих. А скільки є цікавого матеріалу, про який сирав б'є гарто на сторінках преси прочитати. Чому про те народ не знає. З однієї сторони тому, що в нас природне ліпше існування і відіїза до писання. На цьому континенті народ скоріше потелефонує, чим напише. І то відноситься не лише до статей, але із прямо про репортажі з діяльності. Ніхто не хоче писати і через те ряд інформацій творчих, конструктивних губиться, а сторінки преси заносяться часто пустем і то не зовсім конструктивна. Що означає писати до преси, хай проілюструє такий момент: ми тінимося, що до Нового Шляху донісусь наші Віра Кемпс і редактує жіночу частину. І признаюся, що часто сам сумішиваюся в її доцільноті. Але відіїздили мене з того недалі одни мій знаючий з Нью Йорку, який щиро дав мені бобу з тим, що в Новому Шляху замало політичних статей, замало ідеологічних проблем і він не має що там чигнати. Думаю собі, що осна передплатна пропала. Але він каже: «Я вже був гестом писати, щоб перестали мені присилати». Але моя дружина донідалася про те і піднімла бунт. Новий Шлях - це однією порядна газета (прощу друзів з-поза Канади не ображуватися) каже його дружина. Він її переконує, що то не так, бо там немає політики, ідеології, а вона йснує на те ... то мене не обходить, може того там нема, але так довго, як там є Віра Кемпс, плати чоловіче! з боліріє передплати. І так «Новий Шлях» зберіг собі не одного націоналістичного передплатника. Ця дрібна подія пренаживає і її треба проаналізувати, бо чому наші націоналісти відмовляють націоналістичні газети, — бо не знаходять в них матеріалу, який би їх відповідно формував. Чи не є це зачароване коло. Так. Во первіє лього, як «Новий Шлях», так, напевно, і інші газети радо помістять такі матеріали. Подруге, є багато людей, які готові їх читати і які могли б напів писати статті на ті теми. Але не пішице! Для чого? Здається мені тому, що вони є розгорашені, без контакту з редакціями, які і так перевантажені працею, а крім того проводи наших ІСНО направду замало ваги присвячують пресі, бо перевантажені іншими сиравами. А преса для нас необхідна. Це наш засіб впливу не лише на членство але і на суспільство. Це форум, де можна купати нові думки і концепції. Це вплив культурної дії. Це засіб нашого самозбереження. Це може і мусить бути могутня зброя і в контактах з молоддю, якщо вона зможе нашу пресу читати. Ось чому я так багато міс-

ця криється тій справі. Ми маємо видавництва, друкарні, а преса наша слаба. Отже берімось з їх господарку людей, що можуть на тому відтинку нам допомогти. А їх доволі багато серед нас розгорашених, іх імена не появляються на сторінках преси.

Це інтересує мене, що ми можемо координувати працю наших журналістів, науковців, кореспондентів, які напевно не відмовляються від співпраці, коли хтось з ними буде нестійко контактуватися і коли вони будуть бачити, що іхня праця знаходить вияви і служить для громади.

З ініціативи чинника відповідального за пресо-інформаційні сирани може вийти обслуга читачів у чужих мовах та обслуга нашої молоді, яка майже неголовно не читає української преси.

Точна і вчасна поінформованість близьких собі людей про близькі для себе сирани мобілізує та організує їх, надає їм силу і вплив на суспільну, яка все жадна інформації і природно прислуховуєтиметься до тих, які ті інформації мають і готові ними послуговуватися.

3. Сектор культури діяльності в нас відбувається на окреме місце. Він стає засобом боротьби за українськість життя наших організацій. Він дає змогу включити в наші ряди людей творчих в тій діяльності, він дає змогу вказувати молодішому поколінню тідіні зразки нашої духовності, він преніст перед чужинецьким окружением іказує на українській питомості.

У парі з тією багаторічністю можливостей — в нас відбувається певний застій на тому відтинку. Мовляв — люди не інтересуються тим, не приходять на імпрези, не піддержують їх. Часто воно так, але здебільшого тоді коли ми виробимо собі реальність, що наші імпрези дурні, пічно повторюються ті самі спіні, танці й декламації, виконавці їх на пізыному рівні і т. д. Але рідко коли добре приготовані і цікаво оформлені імпрези з добрими співаками не знаходять публіки. Це факт і з того треба нам витягнути висновки.

Наша культурна діяльність зберігає нас проти асиміляції. Подекуди вона є засобом для збереження нас та переростає з клочини культурної в політичну, як це може свідчити теперішня доба і розвиток українського життя в Канаді.

Знову мусимо сказати собі, що і для тієї діяльності не бракує людей, але подібно, як і серед журналістів — вони ходять самотужки, діють одинцем і дуже часто, мимо найкращих інтенцій, залимаються, бо без підтримки гурта, як наш напр., не вспіл дати свої раду із труднощам і пересонам, які є перед ними. Подібно, як у виховних сиравах, так і тут мусить настутити перевопінка метод і програми нашої дії. Та сирана не легка, але можлива до реалізації. Тому при співіираці всіх наших ІСНО ми можемо створити велике діла на тему відтинку.

4. Сектори з такими специфічними завданнями, як жіночі і ветеранські, в нас починають трагіти властивий еанс. Буцім то ми займаємося великою коліткою і то-

му нема часу для жіноцтва, а ветерани живуть лише минулим, так що їм честь і хвала, але не звертаємо на те великої уваги, бо на існуванні їхніх не заповідається, отже не буде звідки взяти ветеранів. А на ділі вони виглядає дещо інакше. Жіноцтво і ветерани дуже часто є тими, які стоять на сторожі багатьох цінних вартостей минулого. Вони зберігають наші традиції, вони може іншістючи відчувають нові тенденції і дружби. Наш гурт без тих секторів не може бути цілим. А ногзянко на себі. У багатьох країнах ми падіть не маємо своїх формаций на тих секторах. А інавгу не бракує для того роду формаций членства. Взагалі, суспільно-громадський відтинок вимагає різноманітності виявів та поширення його на всі ті середовища, через які ми можемо заликовитися серед нашого суспільства.

Як жіночій так і ветеранській відтинки вимагають нових чіткіх завдань. Останньо попри культурну та харитативну дію на відтинку жіночому припирає ваги відтинок виховання молоді та відтинок з'язків. Ветеранські формациї можуть прекрасно поєднати свої зусилля з акцією визволального фонду, видавничою діяльністю, зберіганням історичних подій піддавного минулого, зокрема етапу нашого підпілля чи партизансько-довгостанських дій.

Ці всі інформації вказують на те, що існують можливості спільніх виявів на спільніх відтинках.

Але треба нам дати відповідь на основне питання: ЧИ ЗНАДУТЬСЯ ЛЮДИ І ФІНАНСИ ДЛЯ ТОГО РОДУ ДІЛЯННОСТИ. Відважуюся ствердити, що і одне і друге ми в силі подозрати. Якщо ходить про людей — то вони серед нас. В довголітній праці вони винесли себе, набули довіду в суспільному житті, і тому з них можна віннати гурт людей, який у гісній співіираці між собою зможе унапрямлювати ірацію наших ІСНО. Немає жодного терену, який міг би, чи потребував, мати монополію в тому гурті. В новому повинні бути застушлені всі терени, бо не залежим пакинення комусь своїх думок, але шляхом скільких ішкань між всіма теренами ми знайдемо співіирацю між ними.

Хтось запитає чи того роду тіло, не є нарушенням відношення ІСНО до ПУН-ОНН. Відповісти на те треба виразно і без жодного недоговорення. Конференція і цю покликаний чинник не зміняє в жодному відношенні устійністі стиль відносин між поодинокими нашими організаціями суспільно-громадського характеру та ПУН і ОУН. Наша Конференція займається виключно суспільно-громадськими сиравами і то у відношенні тих організацій між собою з однієї сторони та у відношенні до інших суспільно-громадських формаций, таких, як ПАУК, Світовий Союз чи подібні. Відношення УНО чи ОДВУ до ОУН чи ПУН є глибше, як суспільно-громадські сирави, затокас інші діяльники: політичну, революційно-візвольну, фінансову, ідеологічну. Тому ці сирави і надальше поодинокі країнові організації будуть ладнати з ПУН-ОНН, так як це роблено дотепер.

Правдосedібно у висліді Конференції ІСНО функція суспільно-громадського реф. ПУН уляже цевій зміні, але така зміна є подиктована якраз життєвими обставинами. Наша Конференція має виразну мету: проаналізувавши відносини на ключових пунктах суспільно-громадського життя, знайти відношення до них та устійнити, де можливо, спільну поставу та дію. З таким підставленням йдучи в життя — ми напевно усунемомо працю, що захотить більше людей до неї та у висліді скріпити Її. Фінансові справи Конференції — це спра-

ви поодиноких країнових організацій. Іншими словами: виборчий чинник ІСНО не повинен мати ще окремого бюджету, але бути включеним в існуючі бюджети наших централь. Тих представників, яких вони делегують до координаційного чинника, централізації фінансувати. Це запевнить з одної сторони тісну співпрацю поодиноких представництв із своєю централею та тісний контакт із ним, а з другої сторони такоже вкаже на ділі, як поодинокі централі зможуть представникам готові допомагати.

Закінчуточні свої міркування, я підкress-

люю свою глибоку віру не лише в потребу створення наяв координаційного чинника, але і переконання, що він зможе успішно працювати. Свідомо не зупиняюся над скромними питаннями устроювати, чи більш специфічною аналізою справля поодиноких діяньок. Для той мети ми мали експертні комісії і вони предложать свої окремі рекомендації до нашого розгляду і схвалення.

МИКОЛА ПЛАВЮК